

## **B. 1. Propunerea de proiect (max. 10 pagini în limba română )**

### **1. Titlul, cu indicarea domeniului științific din lista de la secțiunea VI**

COMPETITOR ECONOMIC SAU RIVAL SISTEMIC? MAREA STRATEGIE A STATELOR UNITE ȘI A UNIUNII EUROPENE FAȚĂ DE CHINA

DOMENIUL 29: Spre o nouă paradigmă globală și regională de securitate

### **2. Cuvinte cheie**

marea strategie comparată, influență strategică, cultură strategică, realism neoclasic, Statele Unite, Uniunea Europeană, China.

### **3. Obiective, cu indicarea importanței acestora**

Ipoteza generală a cercetării este aceea că în procesul de „maximizare a influenței sale strategice” (Asle și Kunz 2012), interesele strategice ale Chinei vor intra în coliziune cu interesele strategice ale Statelor Unite și ale Uniunii Europene, care, la rându-le, urmăresc să obțină „mai multă putere globală” (Szewczyk 2021). O analiză comparată a marii strategii a celor trei actori poate releva punctele de convergență și divergență strategică dintre aceștia, modalitățile prin care divergențele strategice au fost sporite (narațiuni belicoase, diplomație coercitivă) sau dez-escaladate de-a lungul timpului (diplomație bilaterală, multilaterală în formate instituționale regionale sau internaționale, cooperare comercială), precum și schimbările la nivelul factorilor sistematici și non-sistematici care au favorizat divergența, respectiv convergența strategică, dintre actorii de interes. O analiză de tipul marii strategii comparate vizează termenul mediu și lung, poate releva patternuri comportamentale de tip strategic și poate propune scenarii pentru a evita surprizele produse de divergența strategică accentuată. Cercetarea pe care o propunem este una la trei niveluri. *Nivelul formal* al marii strategii, *nivelul informal* al marii strategii, și *nivelul comparativ* al marii strategii. În esență, *componenta formală* a marii strategii derivă din documentele oficiale și din declarațiile principalilor actori interni din zona securității naționale. Obiectivul explorării acestei componente constă în observarea gradului de suprapunere dintre retorica strategică formală și comportamentul strategic practic (Charap et al. 2021). Al doilea nivel al cercetării vizează *dimensiunea informală* a marii strategii, cu accent pe modul în care diferențele subculturi strategice de la nivelul elitei guvernante influențează gândirea și acțiunea strategică. Dincolo de obiectivul marii strategii, acela de a „alinia aspirații potential nelimitate cu capabilități limitate” (Gaddis 2019), marea strategie are ca fundament o „arhitectură intelectuală” (Charap et al. 2021) care apare la juncțiunea dintre gândirea locală și gândirea universală (Gaddis 2019, 23). Investigarea dimensiunii informale a marii strategii, cu accent pe subculturile strategice dintr-un anumit stat, ne va permite să observăm măsura în care gândirea locală își pune amprenta asupra marii strategii. Vom obține astfel o înțelegere emică, mai „intimă”, a gândirii strategice din China, Statele Unite și Uniunea Europeană, laolaltă cu componenta etică, respectiv standardul comunității internaționale. În acest mod, cel puțin la nivel teoretic,

vom cunoaște marea strategie a Chinei nu numai cum se vede aceasta de la Washington sau de la Bruxelles. Ci cum se vede și de la Beijing, în virtutea factorilor culturali pe care îi vom reliefa. În fine, al treilea etaj al cercetării este acela al marii strategii comparate.

Cercetarea noastră, una de tipul marii strategii comparate, își propune să examineze interacțiunea strategică Statele Unite-Uniunea Europeană-China, ce pare marcată, cel puțin deocamdată, de o „ambiguitate constructivă”. La nivel discursiv, interacțiunea strategică Statele Unite-Uniunea Europeană-China a avut până acum concretizări distincte, atât sub forma jocului cu sumă pozitivă, cât și sub forma jocului cu sumă nulă. În anul 2015, când administrația Obama conceptualiza doctrina *Pivot to Asia*, Washingtonul dorea o relație constructivă cu China, de natură să aducă prosperitate pentru cele două popoare și să promoveze securitatea în Asia și în toată lumea (Hass 2021). În timpul administrației Trump, Strategia Națională de Securitate din 2017 definea China ca putere revizionistă, ce putea să erodeze securitatea și prosperitatea Statelor Unite. Redefinirea rolului strategic al Chinei de către administrația Trump nu a fost tocmai o surpriză, în condițiile în care reprezentarea strategică pe care președintele Trump a proiectat-o asupra Chinei a fost aceea de „noua Uniune Sovietică” (ibidem). Întrucâtva surprinzător, administrația Biden a definit China, în martie 2020, drept „competitor strategic”. Strategia Națională de Securitate Provizorie din 2020 acorda doar câteva rânduri Federației Ruse, dar descria China ca fiind singurul stat capabil să destabilizeze sistemul internațional prin utilizarea capabilităților economice, tehnologice, diplomatice și militare. La nivelul documentelor formale de securitate, se poate observa deci un acord politic bipartizan în Statele Unite. Potrivit acestui acord, China, nu Federația Rusă, constituie principalul competitor strategic al Statelor Unite în secolul XXI. De la Bruxelles, China se vede mult mai nuanțat decât de la Washington. În 2019, în perspectiva strategică a Comisiei Europene și a Serviciului European de Acțiune Externă, Bruxelles-ul distribuia China în mai multe roluri strategice. China poate fi un partener al Bruxelles-ului, un competitor economic, dar și un rival sistemic care a instituționalizat un model diferit de guvernare, unul care promovează „modernizarea fără democratizare”. Definirea unui stat de către alt stat este un exercițiu de putere, sau de lipsă a acesteia, la fel ca și auto-definirea sau auto-identificarea strategică. Deocamdată, dincolo de „narațiunile cooperării globale” (Lams 2018), nu e clar cum definește Beijingul Washingtonul și Bruxelles-ul, un aspect pe care îl vom investiga.

Pragmatismul economic pare să fie numitorul comun al convergenței strategice (Norris 2016). Chiar dacă excedentul comercial al Chinei în schimburile economice cu Statele Unite s-a concretizat în pierderea a câtorva milioane de locuri de muncă de către partea americană, firmele americane care produc în China au profituri anuale de câteva sute de miliarde de dolari, iar exporturile Statelor Unite în China depășesc o sută de miliarde de dolari pe an. Din cauza acestei „interdependențe competitive” (Hass 2021), riscuri deocamdată greu comensurabile pot deriva din situația în care în care una dintre cele două țări și-ar impune voința asupra celeilalte. Dar „maximizarea influenței strategice” a Chinei în raport cu Statele Unite nu se realizează doar prin interacțiuni bilaterale, cu sumă nulă. Ci se poate traduce în tentative de ale Beijingu lui fie de „a autonomiza”, într-o manieră progresivă, Bruxelles-ul în raport cu Washingtonul, fie de a adânci clivajele din interiorul UE, produse de criza financiară din 2008, de criza imigratiei din 2015 și, mai nou, de pandemia de coronavirus. Un lucru e cert. China dorește ca Uniunea Europeană să fie mai independentă față de Statele Unite (Denoon 2021). Că Federația Rusă dorește același lucru nu e niciun secret, iar, pentru unii autori, ruptura dintre Vechea Europă și Noua Europă apărută în 2003, pe fondul începerei Războiului din Irak, s-ar fi datorat în primul rând implicării Moscovei. Președintele Macron,

la rându-i, dorește mai multă „autonomie strategică” pentru Uniunea Europeană (Patrick 2019), care ar trebui să balanzeze economic între China și Statele Unite (Szewczyk 2021, 167). Și Germania ar dori mai multă „autonomie strategică” pentru Uniunea Europeană. În contextual solicitărilor făcute de administrația Trump pentru creștere bugetului de apărare la 2% din PIB și a tensiunilor subsecvente apărute între unii dintre membrii NATO, Angela Merkel declară că „europenii ar trebui să își ia soarta în propriile mâini” (op. cit. 107). Vom vedea în următorii ani cum se va materializa „autonomia strategică” a Uniunii Europene. Încearcă Beijingul să-și ralieze Uniunea Europeană și Federația Rusă în competiția strategică cu Statele Unite? Va avea succes? O cercetare de tipul strategiei comparate ne poate arăta, pe de o parte, dacă un astfel de demers este deja conturat în documentele formale de securitate a Beijingului, iar, pe de altă parte, ce fel de resurse sunt direcționate spre reușita sa. Deocamdată ne uităm la fapte. China procedează mai degrabă ca Federația Rusă în raporturile cu Uniunea Europeană. Beijingul este mai puțin preocupat de raporturile cu Bruxelles-ul și mai mult de raporturile cu statele membre ale Uniunii Europene (Denoon 2021). Dincolo de dimensiunea pragmatică, a raporturilor economice și comerciale, Uniunea Europeană nu are o strategie precisă față de China. Ceea ce nu e tocmai o surpriză, având în vedere influența majoră a statelor naționale asupra politicii externe a Uniunii Europene (Popescu 2013), precum și faptul că „pragmatismul principal”, esența Strategiei Globale a Uniunii Europene din 2016, are mai degrabă valențe jurnalistice și mai puțin strategice (Tocci 2017). După abordarea pragmatic-izolaționistă din mandatul președintelui Trump, cum se va raporta America președintelui Biden la Uniunea Europeană? În ceea ce privește Federația Rusă, aceasta se află deja într-o „antantă” (Herd 2022) cu China, care crește sistematic costurile influenței strategice globale a Statelor Unite.

### **Realismul neoclasic și marea strategie comparată**

„Teoria-i ca teoria, dar practica ne omoară”, zice o butadă românească. Dar pentru decriptarea complexității din zona studiilor de securitate nimic nu pare mai util decât o bună teorie (Asle și Kunz 2012). Evident, teoria are nevoie de validare empirică. Însă fără un fundament teoretic va fi dificil să înțelegem cum apar și cum se modifică asumptiile statelor despre modul în care funcționează mediul internațional, cum sunt prioritizate interesele strategice, cum sunt evaluate amenințările, precum și modul în care diferitele resurse strategice vor fi utilizate concertat pentru atingerea unor obiective de securitate (Charap et al. 2021). Ca atare, nu suntem interesați doar de descrierea practicilor discursive și non-discursive prin intermediul cărora China încearcă să-și sporească influența strategică. Valoarea adăugată a cercetării ar fi prea redusă dacă ne-am limita la a enumera acțiunile specifice prin intermediul cărora China încearcă să transforme Marea Chinei de Sud în „lac chinezesc” și să rezolve aşa-numita Dilemă Malacca. Vom face și asta, în sensul că vom investiga *dimensiunea formală* a marii strategii a Chinei. Adică vom cerceta documentele oficiale și vom urmări declarațiile actorilor din câmpul securității naționale. Ne propunem, în acest mod, să evidențiem patternuri comportamentale de tip strategic și gradul de compatibilitate dintre gândirea strategică formală și acțiunea strategică practică. În baza patternurilor comportamentale observate, pot fi elaborate scenarii care vor aproxima cele mai probabile comportamente strategice pentru a fi evitată surprizele ce ar putea veni din partea Beijingului. Dar componenta formală nu este suficientă. Marea strategie are întotdeauna și o *componentă informală*, care e mai greu măsurabilă. Aceasta ține de „bucătăria internă” a unui stat, de cultura strategică a elitei dominante, de comunitatea epistemică de care aparțin consilierii de securitate, de nivelul intern de dezvoltare politică, de „puterea behaviorală” (Jaggers 1992) a statului de a mobiliza și livra resurse în situații de criză, de calitatea leadershipului politic, de

nivelurile de încredere verticală și orizontală etc. O sondare a acestei zone informale sau a „instituțiilor intangibile” (Fukuyama 2014), care joacă un rol fundamental în procesul de bună guvernare, ne poate ajuta nu numai să cunoaștem gândirea strategică din China, din Uniunea Europeană și din Statele Unite ale Americii. Ci să o și înțelegem parțial. Astfel, pentru a explora atât componenta formală cât și componenta informală a marii strategii, cercetarea noastră stă în paradigma realismului neoclasic.

Ipoteza noastră este că marea strategie a Chinei este determinată, pe de o parte, de factori sistematici, iar, pe de altă parte, de factori non-sistemici (Eder 2013). Adică, pe de o parte, mai ales de competiția strategică cu Statele Unite ale Americii, iar, pe de altă parte, de aspecte precum politica internă, cultura strategică și influența liderilor politici. În acord cu neorealismul, realismul neoclasic consideră că principala cauză a comportamentului strategic o constituie presiunile sistemiche. Respectiv constrângerile comportamentale derivate atât din distribuția puterii, în special de tip militar, cât și din „socializarea regională sau internațională” dirijată de formatele instituționale cu anvergură specifică, precum și de principalele state din spatele acestora. În dezacord cu neorealismul, realismul neoclasic consideră că presiunile sistemiche sunt traduse de cultura strategică dominantă la nivelul elitei guvernante, de calculul politic și de caracteristicile politicii interne (Dueck 2006). Cu alte cuvinte, factorii subsistemici pot atenua, în diferite măsuri, presiunile mediului internațional, astfel încât un stat să obțină o minimă „autonomie strategică” în raport cu distribuția puterii (militare, economice, normative) la nivel regional sau global (Ripsman et al. 2016). Asta se întâmplă în teorie. În practică, „autonomia strategică” a unui stat în raport cu presiunile sistemiche, atât regionale cât și internaționale, depinde, pe de o parte, de calitatea instituțiilor administrative și politice, iar, pe de altă parte, de calitatea leadershipul politic și de cultura substrategică la care este racordat acesta. De această subcultură strategică depinde modul în care este definit mediul internațional și locul unui anumit stat în cadrul acestuia. Deci autonomia strategică are și o componentă cantitativă, în funcție de nivelul diferitelor capabilități, de la cele militare și până la cele analitice. Dar și o componentă construită, identitară (Glenn și Poore 2018). Aceasta depinde de modul în care se identifică elita guvernantă, de modul în care aceasta definește locul statului pe care îl dirigiește în politica regională și mondială, precum și de modul în care elita reacționează față de definițiile și reprezentările strategice din mediul internațional, care pot fi stigmatizante (Krasnodelska 2021).

Proiectul de cercetare este structurat pe patru etape, fiecare etapă având obiective specifice.

**Etapa 1. Etapa cunoașterii.** Decriptarea dimensiunii formale a marii strategii a Chinei, a Statelor Unite și a Uniunii Europene.

### **Obiectivele de cercetare**

1.1 Cum apare China în documentele formale de securitate din SUA și în declarațiile oficialilor americanii cu atribuții în zona securității naționale.

1.2 Dacă există asumpții despre mediul internațional care includ și China, dacă China este evaluată ca amenințare de securitate și care sunt resursele indicate pentru gestionarea unei astfel de amenințări de securitate. Identificare de patternuri comportamentale.

1.3 Cum apare China în documentele formale de securitate din Uniunea Europeană și în declarațiile oficialilor europeni cu atribuții în zona securității naționale.

1.4 Mai precis, investigăm asumptiile de la nivelul Uniunii Europene despre mediul internațional care includ și China, dacă China este evaluată ca amenințare de securitate și care sunt resursele indicate pentru gestionarea unei astfel de amenințări de securitate. Identificare de patternuri comportamentale.

1.5 Cum apar Statele Unite/Uniunea Europeană în documentele formale de securitate din China și în declarațiile oficialilor chinezi cu atribuții în zona securității naționale.

1.6 Mai precis, cercetăm dacă există asumptii despre mediul internațional care includ Statele Unite/Uniunea Europeană, dacă cei doi actori sunt evaluați la Beijing ca amenințare de securitate și care sunt resursele indicate pentru gestionarea unei astfel de amenințări de securitate. Identificare de patternuri comportamentale.

Suntem preocupați în acestă etapă de temele mari ale marii strategii elaborate de cei trei actori. Mai exact de dezbaterea de securitate, economică și politică și modul în care a evoluat aceasta pentru a surprinde variația apărută pe cele trei direcții. Se impune indicarea unui prag temporal sau a unui interval temporal, pentru a clarifica momentul din care începem să ne uităm la acțiunea și gândirea strategică a Chinei, Statelor Unite și Uniunii Europene. Momentul pe care l-am ales este anul 2008, ca debut al marii crize financiare internaționale. În cazul Chinei, vom surprinde tranzitia de gândire și acțiune strategică dintre administrațiile Hu Jintao și administrația Xi Jinping. Ne vom concentra, ca atare, asupra doctrinei Xi Jinping, în special asupra programului strategic *China Dream* (Zhou și Esteban 2018; He 2018; Zeng 2019), cu accent pe componenta geostrategică și geoeconomică a proiectului civilizațional *Belt and Road Initiative*. Anul 2008 are o importanță deosebită pentru Uniunea Europeană, și nu doar din cauza debutului crizei din zona euro. După strategia Solana, concretizată în *European Security Strategy* din 2003 și *European Neighbourhood Policy* din 2004, anul 2008 ar fi trebuit să fie anul elaborării unui nou program de gândire și acțiune strategică la nivelul Uniunii Europene (Tocci 2017). A fost nevoie de Brexit pentru apariția, în 2016, a *European Union's Global Strategy*, cu un rol mai degrabă de nation-building. După 2008, încep să crească sistematic investițiile directe ale Chinei în Uniunea Europeană (Le Corre și Sepulchre 2016). Deci se poate spune că interacțiunea strategică China-Uniunea Europeană începe pe fondul recesiunii economice adusă de criza financiară din 2008. Suntem interesați deci de modul în care China și Statele Unite au apărut pe „radarul” strategic al Bruxelles-ului după 2008. În Statele Unite ale Americii, anul 2008 marca finalul administrației George W. Bush. După doctrina *Leading from Behind*, elaborată pentru a atenua impactul internațional al unilateralismului fostei administrații, administrația Obama propunea în al doilea mandat doctrina *Pivot to Asia*, o strategie aproape exclusiv formală de îndiguire a Chinei. Explorăm modul în care China a apărut în documentele formale din Statele Unite, precum și în declarațiile oficialilor cu atribuții în zona securității naționale până în timpul administrației Biden.

**Etapa 2. Etapa înțelegerei.** Decriptarea componenteinformale a marii strategii prin explorarea factorilor sistematici și nonsistemici, cu accent pe cultura strategică și a concretizărilor sale substrategice din China, Statele Unite și Uniunea Europeană.

## Obiectivele de cercetare

2.1 Factorii sistematici și non-sistematici la intersecția cărora apare marea strategie reprezentă un mecanism cauzal al gândirii și acțiunii strategice? Sau doar un complex de factori cu valoare contextuală?

2.2 Explorarea celei de a patra generații de teorii din domeniul culturii strategice.

2.3 Identificarea subculturilor strategice din Statele Unite ale Americii și discutarea impactului acestora asupra gândirii și acțiunii strategice a Washingtonului. Cum este reprezentată China în aceste subculturi strategice?

2.4 Identificarea subculturilor strategice din China și discutarea impactului acestora asupra gândirii și acțiunii strategice a Beijingului. Cum sunt reprezentate Statele Unite/Uniunea Europeană în aceste subculturi strategice?

2.5 Identificarea subculturilor strategice din Uniunea Europeană și discutarea impactului acestora asupra gândirii și acțiunii strategice a Bruxelles-ului. Cum este reprezentată China în aceste subculturi strategice?

Premisa acestei etape a cercetării este că, de regulă, statul e gestionat de elite cu subculturi strategice distincte, care e probabil că vor defini diferit o acceași problemă de securitate. Evident, asta se întâmplă într-un mediu politic marcat de un minim pluralism politic. Elitele racordate la subculturi strategice distincte reprezintă principala modalitate de schimbare la nivelul gândirii și acțiunii strategice (Dueck 2020; Kupchan 2020). Ca atare, pentru că suntem preocupați de procesul de schimbare și continuitate în gândirea strategică, ne-am propus să explorăm și culturile/subculturile strategice din China, Statele Unite și Uniunea Europeană (Gariup 2009). Cu o definiție generală, cultura strategică constă în tradiții istorice, intelectuale, precum și în cultura politică dominantă. Aceste elemente, împreună cu cultura organizațională din instituțiile de securitate, pot influența decizia de utilizare a forței în situații specifice. Teoria spune că în funcție de cultura strategică dominantă la nivelul elitelor, un stat poate adopta diferite comportamente pentru a își consolida influența strategică. De la *Realpolitik*, la imperialism, la acțiuni normative și de menținere a status-quo-ului (Tocci 2008). Aceeași teorie spune că, în funcție de cultura strategică dominantă, un stat poate fi preponderent reactiv sau proactiv. Își va gestiona mai facil sau mai dificil stigmatizarea derivată din procesele de socializare internațională (Krasnodelska 2021). Deja suntem la a patra generație de cercetări în domeniul culturii strategice (Libel 2018; Anand 2020). Dacă primele trei generații erau preocupate de funcția explicativă a culturii strategice în raport cu gândirea și acțiunea strategică – variabilă contextuală, dependentă, independent -, a patra generație discută despre aşa-numitele „comunități epistemică”, respectiv experți în politici publice care sunt cooptați de puterea politică pentru a justifica, elabora și implementa intervenții ale statului în raport cu o anumită agenda politică.

### **Etapa 3. Etapa cercetării comparate.**

#### **Obiectivele de cercetare**

3.1 Calibrarea metodei comparative la nivelul marii strategii. Ce implică din punct de vedere metodologic marea strategie comparată? (Balzacq et al. 2019)

3.2. Ce putem compara? Asumptiile/teoriile legate de mediul internațional, rolul strategic pe care statele de interes și-l atribuie în mediul internațional, cum sunt definite de celelalte state, ce set de interese au prioritizat, cum evaluatează amenințările și oportunitățile, pe ce resurse se bazează pentru a își atinge obiectivele de securitate.

3.3 Observarea, la nivel formal, a convergențelor strategice care pot genera raporturi strategice compartmentalizate între cei trei actori

3.4 Explorarea modului în care convergențele strategice declarate produc interdependențe strategice în realitate. Observarea comportamentelor și narațiunilor în care s-au concretizat aceste interdependențe strategice.

3.5 Constatarea, la nivel formal, a divergențelor strategice dintre cei trei actori

3.6 Explorarea situațiilor în care divergențele strategice declarate au produs divergențe strategice în practică. În ce fel de comportamente și narațiuni s-au materializat acestea.

3.7 Examinarea modului în care China, Statele Unite și Uniunea Europeană și-au rezolvat divergențele strategice. Rolul diplomației bilaterale, multilaterale, coercitive etc. și al formatelor de securitate de tip (sub)regional în cazuri specifice.

3.8 Examinarea divergențelor non-negociabile dintre cele trei state

#### **Etapa 4. Diseminarea rezultatelor**

Obiectivul constă în diseminarea rezultatelor cercetării în reviste de specialitate de pe plan internațional, dar și de pe plan intern, participarea la conferințe de specialitate, precum și publicarea unei lucrări despre marea strategie comparată care să aibă atât o componentă didactică, dedicată studenților, dar și una practică, dedicată experților din câmpul „geopoliticii practice”.

### **4. Metodologie, cu indicarea gradului de originalitate**

Cercetarea combină câteva metode de cercetare, două clasice cu una inovativă. *Studiul de caz în profunzime* (Lamont 2015; Alexander și Bennett 2005; Gerring 2007) este o metodă de cercetare clasică și a fost folosită pe larg pentru studierea marii strategii. În general, punctul central de interes al acestei metode constă în suprinderea variației în gândirea și acțiunea strategică a mai multor administrații prezidențiale. Este ceea ce ne propunem și noi în legătură cu prima etapă a cercetării, în cadrul căreia investigăm cum au apărut Statele Unite și Uniunea Europeană pe „radarul strategic” al Beijingului din 2008 începând. Vom investiga, din acest punct de vedere, documentele formale și declarațiile oficialilor cu atribuții în domeniul securității. Același lucru îl vom replica în legătură cu modul în care China apare în dezbaterea de securitate din Statele Unite și Uniunea Europeană. Simultan, vom utiliza ca metodă de cercetare și *metoda process-tracing* (depistarea procesului) (Beach și Pedersen 2013; Bennett și Chuckel 2015). Și aceasta este o metodă de cercetare clasică, a cărei caracteristică rezidă în investigarea mecanismului cauzal al unui fenomen. Deci nu e vorba de o cauză, ci de un mecanism causal, format din diferite componente. De interes, în a doua etapă a cercetării, este un mecanism cauzal. Adică modul în care cultura strategică a elitei dominante traduce presiunile mediului internațional și, astfel, influențează gândirea și acțiunea strategică a statelor de interes. În fine, metoda inovativă a studiului nostru apare în ultima etapă a cercetării și se referă la cercetarea marii strategii a Chinei, Statelor Unite și a Uniunii Europene prin *metoda comparativă* (Balzacq et al. 2019). E nevoie de precizie, din acest punct de vedere, pentru a nu compara mere cu pere, cu consecința afectării validității cercetării. Ca atare, vom explica pe ce componente strategice putem compara Uniunea Europeană, un supra-stat după unii (Guzzini 2013), un stat regional după alții, cu state-națiune precum Statele Unite și China. China este mai degrabă un stat civilizational (Weiwei 2012),

potrivit unor autori, iar, după alții, anvergura regională și internațională a Statelor Unite e mult mai importantă decât cea națională. Să nu uităm de sistemele politice distincte din China, Statele Unite și Uniunea Europeană, motiv pentru care factorii subsystemici trebuie luați în calcul. Metoda comparativă implică găsirea unui numitor comun, iar cel mai probabil acesta poate fi găsit la nivelul factorilor subsystemici, cu accent pe subculturile strategice. Politicile geoconomice pot fi un alt numitor comun la nivelul factorilor sistemici. Metoda comparativă este utilă pentru a trece de asumptiile generale ale neo-realismului, care confundă statele cu bilele de billiard, dar și pentru a observa „cât de non-negociabile” sunt în realitate divergențele strategice dintre Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și China.

## **5. Rezultate estimate intermediare/finale cu indicarea calendarului de activități**

*Aprilie – Iulie 2022*

Raport despre componenta formală a marii strategii a Chinei, Statelor Unite și Uniunii Europene

*August – Decembrie 2022*

Raport despre componenta informală a marii strategii a Chinei, Statelor Unite și Uniunii Europene

Publicare articol științific legat de problemele conceptuale și metodologice pe care le suscitană cercetarea marii strategii. Ținta este o revistă din țară.

Pregătirea publicării unui articol științific despre cercetarea comparată a culturii strategice din Statele Unite, China și Uniunea Europeană într-o revistă internațională

*Ianuarie – Iunie 2023*

Raport despre marea strategie comparată a statelor de interes

Pregătirea publicării unui articol științific într-o revistă internațională despre dificultățile conceptuale și metodologice ale investigării marii strategii comparate când vine vorba de actori statali cu sisteme politice diferite.

Participare conferință internă/internațională cu o prezentare legată de cercetarea comparată a marii strategii

*Iulie – Decembrie 2023*

Redactarea raportului final

Pregătirea publicării unui articol științific într-o revistă internațională care să includă inovații conceptuale și metodologice legate de cercetarea marii strategii.

Participare conferință internă/internațională cu o astfel de prezentare

Începerea redactării unei lucrări de specialitate, disponibilă pentru publicul din România, despre marea strategie comparată.

## **6. Articole estimate a fi elaborate cu indicarea factorului de impact minim al revistei unde vor fi publicate**

Cel puțin două articole în reviste din baza de date Web of Science. Tinta o reprezintă jurnalele internaționale din domeniul studii de securitate/relații internaționale indexate în Arts & Humanities Citation Index (AHCI) și/sau Social Sciences Citation Index (SSCI).

## **7. Bibliografie**

- Anand, V., "Revisiting the Discourse on Strategic Culture. An Assessment of the Conceptual Debate", *Strategic Analysis*, 2020.
- Asle, Toje, Barbara Kunz, *Neoclassical realism in European politics. Bringing power back in*, New York: Manchester University Press, 2012.
- Balzacq, Thierry, Peter Dombrowski, Simon Reich, *Comparative Grand Strategy: A Framework and Cases*, Oxford: Oxford University Press, 2019.
- Beach, Derek, Rasmus B. Pedersen, *Process-Tracing Methods. Foundations and Guidelines*. Ann Arbor: The University of Michigan Press, 2013.
- Bennett, Andrew, Jeffrey T. Chuckel. *Process Tracing. From Metaphor to Analytic Tool*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
- Charap, Samuel, Dara Massicot, Miranda Priebe, *Russian Grand Strategy. Rhetoric and Reality*, Santa Monica: RAND Corporation, 2021.
- Denoon, David B. H., *China's Grand Strategy. A Roadmap to Global Power?*, New York: New York University Press, 2021.
- Dueck, Colin, *Reluctant Crusaders. Power, Culture, and Change in American Grand Strategy*. Princeton: Princeton University Press, 2006.
- Dueck, Colin, *Age of Iron. On Conservative Nationalism*, New York, Oxford University Press, 2020.
- Eder, Thomas S., *China-Russia Relations in Central Asia. Energy Policy, Beijing's New Assertiveness and 21<sup>st</sup> Century Geopolitics*, Wiesbaden: Springer, 2013.
- Fukuyama, Francis, *Political Order and Political Decay. From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2014.
- Gaddis, John Lewis, *On Grand Strategy*, Penguin Books, 2019.
- Gariup, Monica, *European Security Culture. Language, Theory, Policy*, Surrey: Ashgate, 2009.
- George, Alexander L., Andrew Bennett, *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge: MIT Press, 2005.
- Gerring, John, *Case Study Research. Principles and Practices*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.
- Glenn, John, Stuart Poore (eds.), *Neorealism Versus Strategic Culture*. London: Routledge, 2018.
- Guzzini, Stefano (ed.), *The Return of Geopolitics in Europe? Social Mechanisms and Foreign Policy Identity Crises*, Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- Hass, Ryan, *Stronger. Adapting America's China Strategy in an Age of Competitive Interdependence*, New Haven: Yale University Press, 2021.
- He, Baogang, "The Domestic Politics of the Belt and Road Initiative and its Implications", *Journal of Contemporary China*, 2018.
- Herd, Graeme P., *Understanding Russian Strategic Behavior. Imperial Strategic Culture and Putin's Operational Code*, London: Routledge, 2022.

Jaggers, Keith, "War and the Three Faces of Power: War Making and State Making in Europe and the Americas." *Comparative Political Studies* 25, no. 1 : 26-62, 1992.

Krasnodelska, Molly, *Politics of Stigmatization. Poland as a Latecomer in the European Union*, Cham: Palgrave Macmillan, 2021.

Kupchan, Charles A., *Isolationism. A History of America's Effort to Shield Itself from the World*, New York, Oxford University Press, 2020.

Lamont, Christopher, *Research and Methods in International Relations*, Los Angeles: SAGE, 2015.

Lams, Lutgard, "Examining Strategic Narratives in Chinese Official Discourse under Xi Jinping", *Journal of Chinese Political Science*, 2018.

Le Corre, Philippe, Alain Sepulchre, *China's Offensive in Europe*, Washington D. C.: Brookings Institution Press, 2016.

Libel, Tamir, "Rethinking Strategic Culture. A computational (social science) discursive-institutionalist approach", *Journal of Strategic Studies*, 1-24, 2018.

Norris, William J., *Chinese Economic Statecraft. Commercial Actors, Grand Strategy, and State Control*, London, Cornell University Press, 2016.

Patrick, Stuart M., *Europe Wants Strategic Autonomy, but That is Much Easier Said Than Done*, 2019, disponibil la <https://www.cfr.org/blog/europe-wants-strategic-autonomy-much-easier-said-done>.

Popescu, Nicu, *Politica externă a Uniunii Europene și conflictele post-sovietice*, Chișinău: Ed. Cartier, 2013.

Ripsman, Norrin, Jeffrey W. Taliaferro, Steven E. Lobell, *Neoclassical Realist Theory of International Politics*. Oxford: Oxford University Press, 2016.

Szewczyk, Bart M., *Europe's Grand Strategy. Navigating a New World Order*, Cham: Palgrave Macmillan, 2021.

Tocci, Nathalie (ed.), *Who is a Normative Foreign Policy Actor? The European Union and its Global Partners*, Brussels: Centre for European Policy Studies, 2008.

Tocci, Nathalie, *Framing the EU Global Strategy. A Stronger Europe in a Fragile World*, London: Palgrave MacMillan, 2017.

Zeng, Jinghan, "Narrating China's belt and road initiative", *Global Policy*, 2019.

Zhou, Weifeng, Marios Esteban, "Beyond Balancing: China's approach towards the Belt and Road Initiative", *Journal of Contemporary China*, 27, no. 112: 487-501, 2018.

Weiwei, Zhang, *The China Wave. Rise of a civilizational state*, Hackensack, World Century Publishing Corporation, 2012.

## **8. Suma solicitată (nu se vor specifica tipurile de cheltuieli): 60 000 lei**

### **B.2. Titlu și rezumat în limba engleză (max. 10 rânduri)**

ECONOMIC COMPETITOR OR SYSTEMIC RIVAL? THE UNITED STATES AND THE EUROPEAN UNION'S GRAND STRATEGY TOWARDS CHINA

The research project works from the assumption that China seeks to maximize its strategic influence and, in doing so, its interests may collide with the ones of the United States of America and the European Union which also try to elicit more global power. A comparative analysis of the abovementioned three actors' grand strategies may reveal the areas that have already led to either strategic convergence or strategic divergence among them. The research proposal that we put forth comes up with three different layers of analysis, that is, the formal dimension of the grand strategy, the informal component of grand strategy, and the comparative level of grand strategy.